

3. ปรับเสนอ (Transition)

โครงการมีได้หลายขนาด ตั้งแต่โครงการขนาดเล็กที่ไม่ต้องการพื้นที่มากนัก จนถึงโครงการที่ต้องการใช้พื้นที่มากๆ เช่น การทัศนศึกษา การเยี่ยมชมชุมชน การสำรวจ บทบาทสมมติ จิตรกรรมฝาผนังการแสดง และการเสนอโครงการ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ อาจใช้เป็นแกนของหลักสูตร (Program) หรือใช้ในบางส่วนของหลักสูตรได้ เราสามารถใช้วิธีการแบบโครงการร่วมกับวิธีการสอนแบบหน่วยการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โปรแกรมศิลปะ การสอนลักษณะนี้ ต้องมีการจัดเตรียมเพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับสถานการณ์จริง ได้พบกับผู้คนจริงๆ ซึ่งประสบการณ์ตรงดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้เข้าร่วมในการกระบวนการของโครงการได้ดังนี้

1. เลือกเรื่องสำหรับโครงการ
2. พัฒนาทิศทาง แนวทางของโครงการ
3. ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความก้าวหน้าของโครงการ
5. ตัดสินความก้าวหน้าของโครงการและสรุป

บูธ (Booth, 1987 : 46-49) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบโครงการว่า เป็นการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การสอนแบบโครงการมี 2 ลักษณะ คือ โครงการเต็มรูปแบบ (Full Scale Project) กับโครงการเชื่อมโยงกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ (Bridging or Motivating) ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กิจกรรมสร้างแรงจูงใจ หรือโครงการย่อยเป็นกิจกรรมในห้องเรียนเท่านั้น ส่วนโครงการสมบูรณ์ มีการขยายออกนอกห้องเรียนด้วย โครงการสมบูรณ์แบบจะมีขั้นตอนอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนในห้องเรียน (Classroom Planning) เด็กและครูอภิปรายถึงหัวข้อของขอบเขตของโครงการ

2. ดำเนินการโครงการ (Carry out the Project) เด็กจะออกจากห้องเรียนไปดำเนินโครงการตามแผนที่เด็กวางไว้

3. ขั้นทบทวน (Reviewing and Monitoring the Work) เป็นการอภิปรายและให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ ครูแนะนำให้ข้อคิดเห็น เด็กวิเคราะห์ผลงาน และกระบวนการทำงาน แต่การทำงานเต็มรูปแบบ บางทีก็ตอบสนองความต้องการอันกระตือรือร้นของเด็กไม่ทัน ดังนั้นจึงมีโครงการย่อย (Bridging) ซึ่งสามารถทำในห้องเรียน ไม่ต้องออกไปนอกห้องใช้เวลาสั้นๆ โครงการลักษณะนี้ถูกออกแบบสำหรับผู้เริ่มต้นใช้โครงการในการสอนใหม่ๆ เวลาที่ใช้ในโครงการไม่จำกัดตายตัวขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาที่มี และธรรมชาติของโครงการ บางทีก็ใช้เวลา 3 ชั่วโมง บางทีก็ใช้เวลา 12 สัปดาห์ แต่จะสั้นหรือยาวอย่างไร ก็มีกระบวนการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Stimulus) เป็นการอภิปรายเบื้องต้น และแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับโครงการว่าจะใช้เวลาเท่าใด รายละเอียดของโครงการมีอะไรบ้าง

2. **ขั้นเตรียมโครงการ (Definition of the Project Objective)** เป็นการอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการว่า จะใช้เวลาเท่าไร รายละเอียดของโครงการมีอะไรบ้าง
3. **ขั้นฝึกทักษะที่จำเป็น (Practice)** บางโครงการต้องการทักษะที่จำเป็นในการดำเนินการ จำต้องมีการฝึกทักษะเหล่านั้นก่อน เช่น การสัมภาษณ์
4. **ขั้นเตรียมวัสดุอุปกรณ์ (Design of Written Materials)**
5. **ขั้นกิจกรรมกลุ่ม (Group Activities)**
6. **ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Information)**
7. **ขั้นสรุปผลการดำเนินการ (Organization)**
8. **ขั้นเสนอผลโครงการ (Final Presentation)**

แคทซ์ (Katz, 1993 : 18) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการว่า เป็นการศึกษาอย่างกลุ่มเล็ก ในเรื่องที่เด็กมีความสนใจจะศึกษาด้วยตัวเอง จากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเขา ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้แข่งต่อรองกับครู ในเรื่องต่อไปนี้

1. การเลือกคำถามที่ต้องการจะค้นคว้า
2. วิธีการที่จะใช้ค้นหาคำตอบ
3. วิธีการที่จะเสนอคำตอบ หรือผลงานที่ค้นพบคำตอบแล้ว เช่น วาดภาพ ระบายสี

แคทซ์ และชาร์ด (Katz and Chard, 1994 : 10) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการว่า วิธีการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กทั้งชีวิตและจิตใจ (Mind) ซึ่งชีวิตจิตใจในที่นี้หมายถึง ความรู้ ทักษะ อารมณ์ จริยธรรม และความรู้ถึงถึงสุนทรียศาสตร์ แคทซ์ และ ชาร์ด ได้เสนอว่าในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้การสอนแบบโครงการควรมีเป้าหมายหลัก 5 ประการ คือ

1. **เป้าหมายทางสติปัญญา และเป้าหมายทางจิตใจของเด็ก (Intellectual Goals and the Life of the Mind)** การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลในปัจจุบันมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แคบเฉพาะเนื้อหาวิชาการ ให้เด็กเล็ก ๆ ฝึกทักษะการอ่าน เขียน เรียนเลข เพื่อเตรียมเด็กเข้าสู่การเรียนการสอนในชั้นสูงต่อไป เป็นการมุ่งเน้นหนักทางด้านวิชาการซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่เด็กทุกคนจะสามารถทำได้เหมือนกันตามที่ครูตั้งเกณฑ์ไว้ ลักษณะที่ 2 การสอนแบบดั้งเดิม (Traditional Kindergarten Approach) คือ การจัดการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อม มุ่งให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย เรียนรู้ผ่านการเล่น ตามพัฒนาการที่สอดคล้องกับวัยของเด็ก เชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนเด็กอนุบาล ต้องมีทั้ง 2 ลักษณะอยู่ด้วยกัน คือ ในขณะที่เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างรอบตัว เด็กควรจะได้เข้าใจประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่การเล่นอย่างสนุกสนานและไม่มีเป้าหมาย (Spontaneous Play) ดังนั้นเป้าหมายหลักของการเรียนในระดับนี้จึงเป็นการมุ่งให้เด็กพัฒนาความรู้ความเข้าใจโลกที่อยู่รอบๆ ตัวเขาและปลูกฝังคุณลักษณะการอยากรู้อยากเห็นให้เด็ก

2. ความสมดุลของกิจกรรม (Balance of Activities) เกทซ์และชาร์ค กล่าวว่า การสอนแบบโครงการ จะทำให้เด็กวัยอนุบาล ได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมทางการเรียนรู้ ผ่านการเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ

3. โรงเรียนคือส่วนหนึ่งของชีวิต (School as Life) การเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาล ต้องเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเด็ก ไม่ใช่แยกออกจากชีวิตประจำวันทั่วไป กิจกรรมในโรงเรียนจึงเป็น กิจกรรมการดำเนินชีวิตปกติ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและผู้คนรอบ ๆ ตัวเด็ก

4. ห้องเรียนเป็นชุมชนหนึ่งของเด็ก ๆ (Community Ethos in the Class) เด็ก ๆ ทุกคนมี ลักษณะเฉพาะตัว การสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคน ได้แสดงออกถึงคุณลักษณะ ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อของเขา ในการสอนแบบนี้จึงเกิดการแลกเปลี่ยน การมีปฏิสัมพันธ์อย่าง ลึกซึ้ง เด็กเรียนรู้ความแตกต่างของตนกับเพื่อน ๆ

5. การสอนเป็นสิ่งที่ท้าทายครู (Teaching as a Challenge) ในการสอนแบบโครงการ ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก โครงการบางโครงการครูเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็ก ครูร่วมกับเด็ก คิดหาวิธีการแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติไปด้วยกัน

เกทซ์และชาร์ค เปรียบเทียบการสอนปกติ (Systematic Instruction) กับการสอนแบบ โครงการ ดังแสดงต่อไปนี้

1. การสอนปกติเป็นการแสวงหาความรู้ทักษะที่ใช้แรงจูงใจจากภายนอก ขณะที่การสอน แบบโครงการเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะที่มีอยู่และใช้แรงจูงใจจากภายในตัวเด็กเอง

2. ในการสอนปกติ เด็กทำงานเพื่อหวังรางวัล หวังคะแนนจากครู ขณะที่การสอน แบบโครงการเด็กทำงานเพราะความต้องการและสนใจของเขาเอง

3. ในการสอนปกติ ครูเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ขณะที่การสอนแบบโครงการเด็กเป็นคนเลือกที่จะทำกิจกรรมที่หลากหลายที่ครูเตรียมให้

4. ในการเรียนการสอนปกติ ครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้วถ่ายทอดสู่เด็ก ขณะที่ การสอนแบบโครงการเด็กถูกมองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ครูเป็นผู้คอยช่วยกระตุ้นให้เด็ก พัฒนาในบางจุดที่ยังค้ำยอยู่

5. ในการเรียนการสอนปกติ ครูเป็นผู้สร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และมีผลสำเร็จ ทางการเรียนที่ดี ขณะที่การสอนแบบโครงการ ทั้งครูและเด็กร่วมกันสร้างการเรียนรู้และผลสำเร็จ ทางการเรียน

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบลักษณะการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับการจัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อม

การจัดการศึกษาแบบเตรียมความพร้อม	การจัดประสบการณ์แบบโครงการ
ต้องการทักษะ ต้องการแรงคดใจจากภายนอก	ประยุกต์ทักษะนำมาใช้ ต้องการแรงคดใจภายใน
1. ความตั้งใจในการทำงานของเด็กมาจากครู และรางวัลเป็นแหล่งของแรงคดใจภายนอก	1. ความสนใจของเด็ก และการให้เด็กได้มีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมความมานะพยายาม และเป็นแรงคดใจภายในที่สำคัญ
2. ครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมการเรียน และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เห็นว่าเหมาะสมกับระดับที่ศึกษา	2. เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดเตรียม โดยค้นหาระดับที่เหมาะสมและท้าทาย
3. ครูเป็นผู้รอบรู้ทุกด้าน และมองว่าเด็กเป็นผู้ไม่รู้	3. เด็กเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ
4. ครูเป็นผู้ที่สามารถกำหนดการเรียนรู้อ และความสำเร็จของเด็ก	4. เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และประเมินความสำเร็จของตนเองร่วมกับครู

(Katz and Chard, 1994 อ้างถึงใน ปีทมา ศุภกานิน, 2545 : 37)

นอกจากนี้ แคทซ์และชาร์คยังกล่าวไว้ว่า การสอนแบบโครงการมีสาระสำคัญดังนี้

1. หัวข้อของโครงการ (Topic) และการเลือกหัวข้อของโครงการ หัวข้อโครงการต้องมาจากความสนใจและความต้องการของเด็ก ครูมีเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อโครงการดังนี้

- 1.1 เป็นหัวข้อที่เด็กทุกคน หรือเด็กส่วนใหญ่ของกลุ่มสนใจ
- 1.2 มีแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมในหัวข้อโครงการนี้
- 1.3 เป็นหัวข้อที่เด็กพอจะมีประสบการณ์อยู่บ้างแล้ว
- 1.4 เป็นหัวข้อที่เด็กสามารถใช้ประสบการณ์ตรงในการค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงได้
- 1.5 เป็นเรื่องที่เป็นจริง สามารถให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องนั้นได้
- 1.6 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันทำงาน
- 1.7 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สร้างสิ่งของหรือเล่นสมมุติ
- 1.8 เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
- 1.9 เด็กมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้
- 1.10 ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

2. กิจกรรมหลักๆ ในการสอนแบบโครงการ (Project Activities) ในโครงการใดโครงการหนึ่ง กิจกรรมที่เป็นหลักในโครงการนั้นประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการศึกษาค้นคว้า (Investigation Activities)

2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ (Construction Activities)

2.3 การเล่นเกม (Dramatic Play)

3. โอกาสแห่งการเรียนรู้ (Learning Opportunities) การสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ผ่านกิจกรรมของโครงการ เช่น การแสดงออกทางภาษา การเล่าเรื่อง การอ่าน การเขียน ทางคณิตศาสตร์ เช่น การเปรียบเทียบ ความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสร้างหรือการเล่นอื่น ๆ สิ่ง que เด็กจะได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาในการสอนแบบโครงการคือ

3.1 ความรู้ (Knowledge)

3.2 ทักษะ (Skills)

3.3 คุณลักษณะการอยากรู้ อยากเรียน (Disposition)

3.4 ความรู้สึก (Feelings)

4. เด็กเป็นผู้เลือก (Children Making Choices) ในการสอนแบบโครงการ เด็กมีโอกาสในการเลือกในหลาย ๆ ทาง สิ่ง que เด็กเลือกก่อให้เกิดผลทางการเรียนรู้อย่างหลากหลาย คือ การให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญา (Cognitive) พัฒนาการทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic) พัฒนาการทางสังคม (Social) พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional) และพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral) ผลทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นบางประการ เกิดขึ้นในกระบวนการแก้ปัญหาของเด็ก บางประการเกิดจากผลการทำงานตามกระบวนการแก้ปัญหาที่ ได้พบกับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว เด็กมีโอกาสที่จะเลือกในหลาย ๆ ทาง คือ

4.1 โอกาสในการเลือกงานที่จะทำ

4.2 โอกาสในการเลือกเวลาที่จะทำ

4.3 โอกาสในการเลือกสถานที่ ที่จะทำ

4.4 โอกาสเลือกเพื่อน ที่จะทำงานด้วย

5. บทบาทครู (The Role of Teacher) ครูเป็นผู้เฝ้าติดตามความสนใจของเด็ก จัดเตรียมกิจกรรมตามต้องการของเด็ก และเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของเด็ก กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. การจัดนิทรรศการในห้องเรียน (Classroom Display) ห้องเรียนในการสอนแบบนี้ จัดตกแต่งโดยผลงานของเด็ก แสดงกระบวนการทำงานของเด็ก นอกจากจะทำให้ผู้อื่นเห็นถึงทิศทางการดำเนินงานของโครงการของเด็กแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กระลึกถึงสิ่งที่ตนเองทำอยู่ ทำให้เด็กสามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึก

7. ระยะต่าง ๆ ของโครงการ (Phase of Project Work)

7.1 ระยะที่ 1 วางแผน / เริ่มต้นโครงการ (Planning and Getting Started)

7.2 ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ (Project in Progress)

7.3 ระยะที่ 3 คิดทบทวนและสรุป (Reflection and Conclusions)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจ แล้วใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการศึกษาความรู้ตามวิธีการของตน สรุปหลักการสอนแบบโครงการได้ดังนี้

1. เด็กศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างลุ่มลึกลงไป ในรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ จนพบคำตอบที่ต้องการ

2. เรื่องที่เด็กศึกษาเป็นเรื่องที่เด็กเป็นผู้เลือกเองตามความสนใจ ประเด็นที่ศึกษาก็เป็นประเด็นที่เด็กตั้งคำถามขึ้นเอง

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตอย่างใกล้ชิด จากแหล่งความรู้เบื้องต้น

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้ระยะที่ยาวนานอย่างเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อที่จะให้เด็กได้ค้นพบคำตอบ และกลั่นคายความสงสัยใคร่รู้

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เด็กได้ประสบกับทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลว ในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของเด็กเอง

6. เมื่อเด็กได้ค้นพบคำตอบแล้ว เด็กจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของเด็กเอง อาจเป็นงานเขียน งานวาดภาพระบายสี การสร้างแบบจำลอง การเล่นเกมศิลปะ ละคร การทำหนังสือ หรือรูปแบบอื่น ๆ

7. เด็กได้นำเสนอความรู้ต่อเพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ อันแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกระบวนการศึกษาของตน และเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้น

ดังนั้นลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ และใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เปิดกว้างสำหรับเด็กในการเลือกทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ โดยร่วมมือกันวางแผน กำหนดแนวทางการเรียนรู้ และให้ระยะเวลาที่พอเพียงกับความต้องการของเด็กมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกกระตุ้นให้คิดและเป็นผู้ร่วมงาน โดยเด็กจะสามารถคิดตัดสินใจเลือกดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการร่วมกันอันเป็นผลมาจากความสนใจ และความท้าทายของโครงการ

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

การจัดประสบการณ์แบบโครงการแบ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมออกเป็นระยะได้ 4 ระยะที่สำคัญ (Katz and Chard, 1994 ; Edwards ; Gandini and Forman, 1993 อ้างถึงใน จิรภรณ์ วสุวัต, 2540 : 62 - 63) คือ

1. ระยะเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ (Preliminary Planning)

เป็นระยะที่เด็กและครูใช้เวลาในการพูดคุยเพื่อค้นหาหัวข้อและคัดเลือกหัวข้อสำหรับทำโครงการ หัวข้ออาจจะมาจากเด็กหรือครูเป็นผู้เสนอ ในระยะแรกที่เด็กยังไม่มีประสบการณ์ ครูอาจจะเสนอหัวข้อที่คิดว่าเด็คน่าจะสนใจและมีคุณค่าในการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 หัวข้อควรจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กอย่างน้อยที่สุด เด็กจะมีความคุ้นเคยกับหัวข้อเพื่อเด็กจะสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อได้
- 1.2 มีการส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านออกเขียนได้ และจำนวน ซึ่งควรที่จะบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าไป เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษา และศิลปะ
- 1.3 หัวข้อควรจะมีคุณค่าเพียงพอที่จะให้เด็กได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
- 1.4 หัวข้อสามารถค้นคว้าทดสอบในโรงเรียนมากกว่าที่ไปทำที่บ้าน

2. ระยะเริ่มต้นโครงการ (Getting Project Start)

เมื่อหัวข้อได้รับการคัดเลือกแล้วครูมักจะเริ่มต้นด้วยการสร้างแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ (Web) หรือแผนภูมิกความคิด (Concept Map) โดยใช้การระดมสมองเพื่อวางแผนในการศึกษาและร่วมกันตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ โดยการสืบสอบในระยะนี้มักจะเป็นระยะที่เด็กทบทวนประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่

3. ระยะดำเนินโครงการ (Project in Progress)

ระยะนี้ประกอบด้วยการสืบค้นคว้าโดยตรง มักจะมีการทัศนศึกษา เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ และใช้กิจกรรมศิลปะ เช่น การวาด การปั้น การประดิษฐ์ การก่อสร้าง และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลอง การทดสอบต่าง ๆ ในระยะนี้เด็กจะได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาในโครงการ มีการทดสอบสมมติฐาน และปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ทำในโครงการให้เป็นผลสำเร็จ เด็กมักจะใช้เวลาการทำโครงการในระยะนี้ยาวนานกว่าทุกระยะ

4. ระยะสรุปและอภิปรายผลโครงการ (Consolidating Project)

ระยะนี้ประกอบด้วยการเตรียมการสำหรับนำเสนอผลการศึกษาในโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดง การจัดนิทรรศการ การสาธิต เพื่อให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และเพื่อน ๆ ได้ชมผลงาน

และกิจกรรมที่จัดขึ้น เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วเด็กและครูจะร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากโครงการ และวางแผนเตรียมการสำหรับศึกษาในโครงการอื่นต่อไป

นภเนตร ชรรณบวร (2546 : 211- 215) กล่าวถึงขั้นตอนในการทำโครงการไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นโครงการ

ระยะนี้เป็นระยะที่ครูส่งเสริมให้เด็กแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ของตนในหัวเรื่องที่จะจัดทำโครงการ โดยครูอาจให้เด็กเล่าเรื่อง วาดภาพหรือแสดงบทบาทสมมุติ นอกจากนั้นครูควรเปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา

ระยะที่ 2 ระยะดำเนินโครงการ

ระยะนี้ถือเป็นหัวใจของการเรียนการสอนแบบโครงการทั้งนี้เนื่องจากเด็กจะได้รับข้อมูลใหม่โดยผ่านประสบการณ์ตรง เช่น การไปทัศนศึกษาไปยังสถานที่ต่างๆ การพูดคุย สนทนา และสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เป็นต้น

ระยะที่ 3 การสรุปโครงการ

ระยะนี้เป็นการสรุปและทบทวนสิ่งที่เด็กเรียนมาทั้งหมด ครูควรกระตุ้นให้เด็กพูดคุย และอภิปรายเพื่อวางแผนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำโครงการและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ในขั้นนี้อาจรวมถึงการเชิญผู้ปกครองและเด็กชั้นอื่นมาเยี่ยมชมผลงานเด็กด้วย นอกจากนั้นครูสามารถส่งเสริมให้เด็กประเมินผลงานของตนเองเพื่อเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนรู้ และค้นพบกับคำถามหรือข้อสงสัยที่ตนเองมีในตอนต้น

รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2545 : 18-48) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดประสบการณ์ตามแบบการเรียนรู้แบบโครงการประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ๆ มี 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

ระยะนี้ครูและเด็กทุกคนร่วมกันกำหนดหัวข้อของโครงการ หัวข้อของโครงการกำหนดขึ้นจากความสนใจของเด็กทุกคน หรือเด็กส่วนใหญ่เป็นหลัก โดยครูเป็นผู้คอยสังเกตคำพูดและการกระทำต่างๆ ของเด็กในระบบการเรียนการสอนตามปกติ เมื่อครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นพิเศษ ซึ่งเมื่อครูพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเกณฑ์การเลือกหัวข้อโครงการแล้ว เห็นว่าจะสามารถนำมาทำโครงการได้ครูนำเรื่องนั้นมาอภิปรายร่วมกับเด็กแล้วกำหนดเป็นหัวข้อโครงการ

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

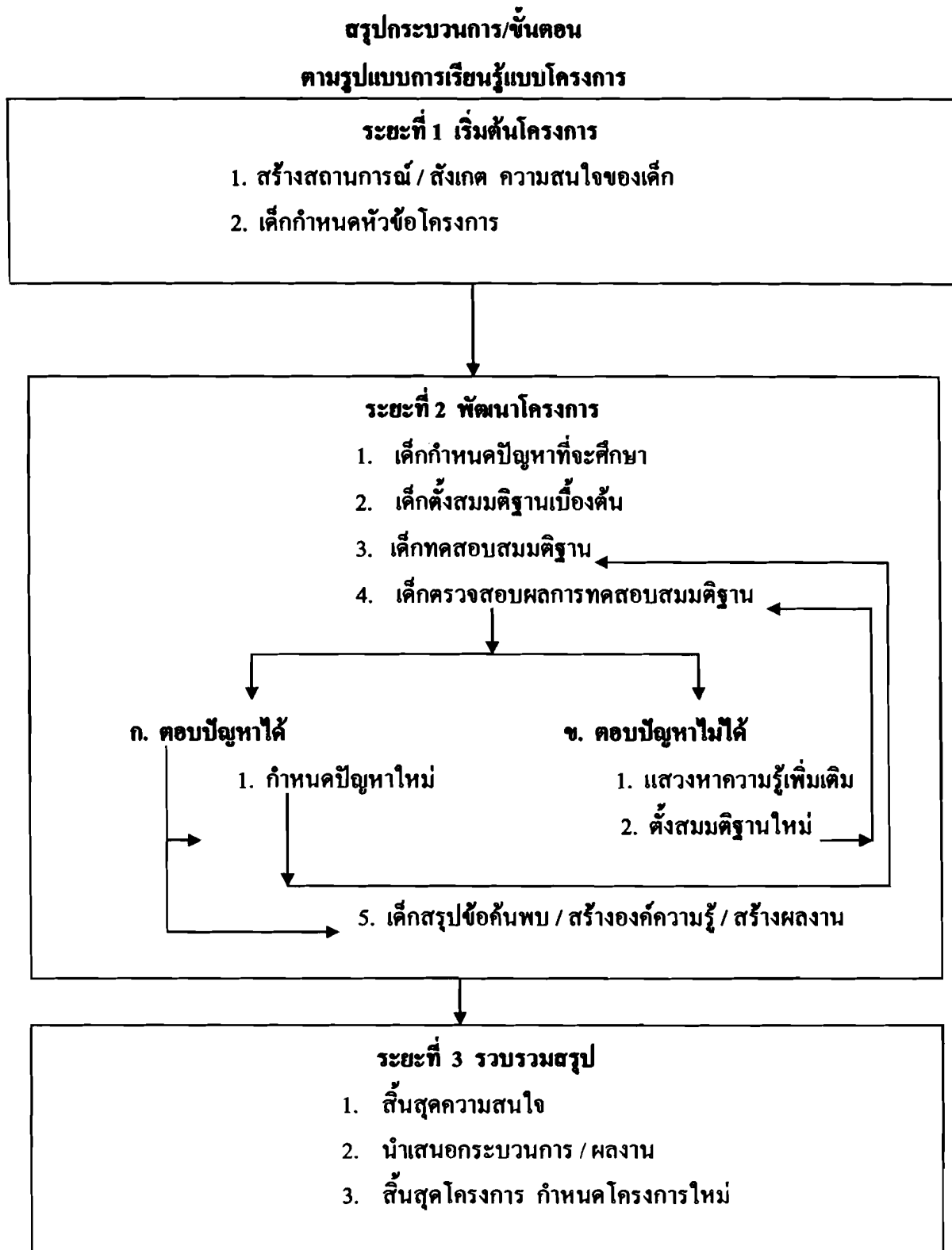
ระยะนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา ตั้งสมมติฐานและลงมือทดสอบสมมติฐานหรือการออกไปศึกษาความรู้เพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามประเด็นคำถามภายใต้หัวข้อโครงการ ขั้นตอนนี้มุ่งให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งของ เหตุการณ์ บุคคล หรือสถานที่ที่เป็นแหล่งความรู้เบื้องต้น มีโอกาสสังเกต สัมผัสจับต้อง หรือใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมดในการศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ความรู้ที่จะตอบคำถามหรือตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระยะที่ 3 รวบรวมสรุป

ระยะนี้เป็นขั้นตอนที่เด็ก ๆ รวบรวมผลงานที่ได้ศึกษาตลอดโครงการประเมินผลงานของตน และเลือกผลงานที่จะนำเสนอให้กับบุคคลอื่นได้เห็นผลสำเร็จจากการทำงานของเขาและในขณะเดียวกันเมื่อเด็กเบนความสนใจออกจากเรื่องราวที่กำลังศึกษาอยู่ไปสู่เรื่องอื่น ก็เป็นการบอกครูถึงความสนใจของเด็กที่จะศึกษาเรื่องอื่นต่อไป

ดังนั้นขั้นตอนของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ โครงการสามารถสรุปกระบวนการ/ขั้นตอน ได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ผลการสรุปกระบวนการ / ขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

บทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ คำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ เป็นการสร้างโอกาสและสถานการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลายเปิดกว้างให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้การจัดประสบการณ์แบบโครงการบรรลุถึงจุดมุ่งหมายตามหลักการของการจัดประสบการณ์ ครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทของตนในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก ให้เด็กเกิดความพอใจและภูมิใจในการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่จัดต้องเป็นกระบวนการที่ตอบสนองเด็กได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล สิ่งสำคัญในการจัดประสบการณ์แบบโครงการนั้นครูจะต้องมีความเชื่อและทัศนคติที่ดีต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็ก ว่าเด็กจะสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง เด็กมีวิธีการเรียนรู้ของเขาเอง ดังนั้นการเรียนรู้ที่มีคุณค่าสำหรับเด็กจึงไม่ใช่การสอนจากครูที่เป็นการบอกเล่าโดยตรง แต่จะเป็นการจัดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ (วัฒนา มัคคสมัน, 2539 : 129)

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข (2543 : 6-16) ได้กล่าวถึงบทบาทครูตามแนวคิดของรกจิโอ ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำไปสู่การเรียนรู้อย่างลุ่มลึกจากงานโครงการ ครูจะวางกรอบความคิดถึงขั้นตอนแต่ละระยะของโครงการ ตลอดจนการเตรียมการที่พร้อมสำหรับสิ่งที่ไม่ได้คาดหวังที่จะเกิดขึ้น ครูมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้ปรากฏออกมา และเด็กสามารถสื่อออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยครูจะต้องเป็นคนช่างสังเกต เข้าใจและรู้เท่าทันถึงความต้องการหรือความสนใจในการเรียนของเด็ก และสามารถที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเด็กให้สามารถค้นคำตอบด้วยตนเอง และช่วยให้เด็กสามารถตอบคำถามที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองด้วย และในการทำโครงการครูต้องวางตนเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเด็ก ครูถามคำถามที่ก่อให้เกิดการล่องรู้ สมมติฐาน และความคิดของเด็ก คอยอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมที่让孩子ค้นพบและเกิดการเรียนรู้ ครูจะคำนึงถึงตัวเองว่าเป็นผู้ร่วมงานในการเรียนรู้และเพลิดเพลินกับการค้นพบร่วมกับเด็ก (Teacher as Partner) และบทบาทครูที่สำคัญมากอีกบทบาทหนึ่งคือการบันทึกข้อมูลสาระการเรียนรู้ของเด็ก (Documentation) ซึ่งจะครอบคลุมถึงกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของการเรียนรู้ โดยเฉพาะตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการที่เด็กมีการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก ครูจะมีบทบาทสำคัญในการจดบันทึกเหตุการณ์ที่โดดเด่น ที่สะท้อนถึงการทำงานและการเรียนรู้อย่างจดจ่อ ตลอดจนศักยภาพของเด็ก ในการปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้อย่างลุ่มลึกจากงานโครงการ โดยครูจะทำการบันทึกข้อมูลดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จดบันทึก ถ่ายภาพการทำงานด้วยกล้องหรือวิดีโอ ครูจะจัดระบบข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นบอร์ดิทรรศการในชั้นเรียนที่สะท้อนถึงการทำงานในแต่ละระยะของโครงการ

นอกจากนั้น แคทซ์และชาร์ด (Katz & Chard, 1994 : 32) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบโครงการดังนี้

1. กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและกระตือรือร้น
2. วางแผนร่วมกันกับเด็กในการกำหนดหัวข้อโครงการ
3. กำหนดความคาดหวังที่มีต่อเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่ม และเด็กทั้งชั้น
4. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ เช่น หาดหนังสือ อุปกรณ์ วัสดุสื่อต่าง ๆ ให้
5. ให้คำแนะนำในการดำเนินงานของเด็ก ๆ
6. แก้ปัญหาต่าง ๆ อันเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการ
7. ประสานงานกับโรงเรียนในการส่งเสริมกิจกรรมของโครงการ
8. สังเกตความก้าวหน้าและบันทึกพฤติกรรมเด็กแต่ละคนรวมทั้งการรวบรวมผลงานเด็ก
9. ประเมินความก้าวหน้าและสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
10. แสดงผลงานของเด็ก รวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (ม.ป.ป. : 3-10) ได้กล่าวถึงการนำนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย และบทบาทของครูที่จะใช้นวัตกรรมการสอนต่าง ๆ ว่าในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หรือการนำนวัตกรรมการสอนใด ๆ มีหลักการสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการปรับบทบาทของตน เพื่อเอื้อให้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กมีความสมบูรณ์เหมาะสมยิ่งขึ้นคือครูต้องใช้หลัก AIOA ดังนี้

A-Active หมายถึง การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติโดยครูจัดสื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กได้ปฏิบัติ สัมผัสจับต้อง ใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย เสริมสร้างกำลังใจให้เด็กและสนับสนุนการกระทำต่าง ๆ ของเด็ก

I-Interaction หมายถึง การที่ครูสร้างความรู้สึกลงทางสังคมเชิงบวก ได้แก่ การรับฟังเด็ก การสนับสนุนและยอมรับความคิดและผลงานของเด็ก เพื่อสร้างกำลังใจ และความรู้สึกที่ดีในตนเองให้กับเด็กอย่างสม่ำเสมอ

I-Integration หมายถึง การโยงเนื้อหาสาระ ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม สิ่งแวดล้อมเข้าสู่โครงการที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม

O-Observation หมายถึง การบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ ความสนใจ วิธีคิด วิธีการทำงาน และผลงานของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการสอนและการเรียนรู้ของเด็ก

A-Assessment หมายถึง การใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลาย เพื่อนำมาสรุปผลโดยใช้ร่องรอยที่ปรากฏเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมหรือทำกิจกรรม เพื่อนำไปพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการรายงานผลการเรียนรู้ที่ใช้สื่อสารกับผู้ปกครอง

ลักษณะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ

โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จัดการเรียนการสอนให้เด็กอายุ 3-5 ปี โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น เป็นการบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และทักษะกระบวนการ ผ่านการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เรียนจากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากการลงมือกระทำ เกิดความรู้อัตโนมัติ มีคุณธรรม จริยธรรม และเกิดจากการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีทักษะกระบวนการคิด มีความเป็นไทย ประสานสัมพันธ์ความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชนและสถาบันต่างๆ

โรงเรียนจัดให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

1. กิจวัตรประจำวัน คือ

- 1.1 เข้าแถวเคารพธงชาติ
- 1.2 คืบนม เข้าห้องน้ำ รับประทานอาหาร พักผ่อน

2. กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ

2.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น สนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์อภิปรายทัศนศึกษา สังเกต เปรียบเทียบ ทดลองเล่นบทบาทสมมุติ เล่านิทาน ฯลฯ โดยเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและลงมือปฏิบัติ ซึ่งได้กำหนดการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 4 สาระ คือ สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว

2.2 กิจกรรมเคลื่อนไหว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ทักษะทางด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางด้านจังหวะดนตรี ทักษะทางการฟัง ทักษะการร้องเพลง เป็นต้น เด็กๆ ได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระ ตามจังหวะดนตรี เคลื่อนไหวร่างกายตามเพลง ตามจินตนาการตามคำสั่ง การเล่นเครื่องดนตรีและการเรียนนาฏศิลป์สำหรับเด็ก ฯลฯ โดยจินตนาการการเคลื่อนไหวต่างๆ นั้นจะสอดคล้องและผสมผสานเข้ากับเรื่องที่เด็กเรียนรู้

2.3 กิจกรรมกลางแจ้ง

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาด้านกล้ามเนื้อใหญ่ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกโดยอิสระด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นสนาม การเล่นน้ำ-เล่นทราย การเล่นเกม เล่นเกมพื้นบ้าน พลศึกษา วายน้ำ เป็นต้น

ให้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน
และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน
และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน

จริยธรรมทางสังคมตามแบบแผนของสังคมไทย

ระหว่างปี 1 ใน 8 ด้านของทฤษฎีจิตวิทยาของทฤษฎีจิตวิทยา
และจิตวิทยาของทฤษฎีจิตวิทยาของทฤษฎีจิตวิทยา
และจิตวิทยาของทฤษฎีจิตวิทยาของทฤษฎีจิตวิทยา

การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับสังคมไทย

ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก
และมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก
และมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก

1. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและการศึกษา

การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและการศึกษา

การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและการศึกษา
การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและการศึกษา
การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและการศึกษา

2.6 เกมการศึกษา

เกมการศึกษา

เกมการศึกษา
เกมการศึกษา
เกมการศึกษา

2.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้
กิจกรรมการเรียนรู้
กิจกรรมการเรียนรู้

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้

มีในโครงการให้เด็กใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการพึ่งพาตนเองให้กับเด็ก

จากผลการศึกษาวิจัย แสดงให้เห็นได้ว่าบทบาทครูมีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการอย่างมาก และบทบาทครูสอดคล้องกับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคม อีกด้วย

2. งานวิจัยในประเทศ

เปลว ปุริสาร (2543 : 49 - 50) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่ากิจกรรมและลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้ง 4 ระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการนั้น ส่งเสริมให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาและเรียนรู้วิธีที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่พบจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจด้วยตนเอง และรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่เอื้อต่อการส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

อุทัย บุญโท (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 15 คน ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์มีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนากระบวนการคิด และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

มีในโครงการให้เด็กใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการพึ่งพาตนเองให้กับเด็ก

จากผลการศึกษาวิจัย แสดงให้เห็นได้ว่าบทบาทครูมีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการอย่างมาก และบทบาทครูสอดคล้องกับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคม อีกด้วย

2. งานวิจัยในประเทศ

เปลว ปุริสาร (2543 : 49 - 50) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่ากิจกรรมและลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้ง 4 ระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการนั้น ส่งเสริมให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาและเรียนรู้วิธีที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่พบจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจด้วยตนเอง และรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่เอื้อต่อการส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

อุทัย บุญโท (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 15 คน ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการ ในแต่ละสัปดาห์มีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนากระบวนการคิด และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง